

Om Odensjön

Stämningen i en av prins Eugens tavlor påminner mig starkt om kvällarna vid en märklig sjö i den vackra Nackarpsdalen nära Röstånga Gästgivaregård, där Tage Danielsson och jag tillbringade ett par tre veckor på sommaren 1963 för att skriva manus till vår första film, "Svenska Bilder". Sjön heter Odensjön och i Svensk Uppslagsbok beskrivs den som "en av de mera märkliga morfologiska bildningarna i Sverige". Den är nästan rund, ungefär 130 gånger 160 meter, och ser ut som en kratersjö och har mycket brantare stränder än sjön på tavlan här, men den har samma mysteriösa ljussättning under sommarkvällarna. Det finns många myter kring den här sjön. Bland annat påstås det att den är bottenlös, och att det finns en underjordisk förbindelse mellan Odensjön och en liten sjö i Schweiz, Wottensee i Oberengadin. Om ni har sett de mobergiska utvandrarfilmerna, så har ni också sett några bilder från Odensjöns stränder, fast regissören Jan Troell har flyttat miljön till Amerika.

Alltnog! Tage och jag hade några underbara veckor på Röstånga Gästgivaregård. Vi vaknade klockan sju varje morgon, omgjordade oss med badrockar och vandrade ner till Odensjön och tog ett uppiggande, ganska kyligt morrondopp, där, oftast helt ensamma, några morgnar i sällskap med en liten trolliknande gubbe, som brukade vittja en mjärde vid bryggan på några mörtuslingar till katten. Det var han som först talade om för oss att sjön var bottenlös. Efter morgondoppet marscherade vi raskt tillbaks till gästgiveriet, klädde på oss och intog en kraftig frukost med filmjolk, hemlagad sylt, gott kaffe, smörgåsar på hembakat bröd med hemlagad leverpastej, hemlagad marmelad och köpeost, dagsfärska ägg och nypressad apelsinjuice. Därefter med språng till något av våra rum och gymnastik för hjär-

nan, nedkastande av idéer på papperslappar och något mera färdigtuggat skrivande på vår medförda Remington. Vi skrev till framåt halv ett och så var det lunch: stående smörgåsbord plus varmrätt, oftast kraftig husmanskost av bästa slag. Efter maten tog vi kaffe i bersån. Avslappning och anspänning i två parti schack. Och så vandrade vi tillbaks till arbetsrummet och skrev till framåt fem. Kanske en liten promenad i de vackra omgivningarna och ett par timmars vila. Så började kvällsvarden med tre sandwich, varmrätt och dessert. Jag kan inte erinra mig att det var samma pålägg på sandvikarna på de tre veckorna vi var där. Och kalaset kostade 24 kronor om dan i helpension! Det är obegripligt. Efter saftkrämen eller vad nu desserten bestod av, drog vi oss in till ett inre rum med läderfåtöljer och drack kaffe och konjak, samt avslutade med två partier schack. Klockan nio eller så kom fröken Ellen och meddelade att herrarna fick gå och lägga sig, för nu skulle det släckas och låsas. Ja, det är inte konstigt att det blev en bra film av ett manus, som kom till under sådana auspicer!

En kväll i slutet av perioden fick vi besök av en av mina kompisar från Lund, en naturvetare, som hette Gregor Andersson. Han är död nu, tyvärr. Men! Det blev kräftkalas, ty det var den 8 augusti. Fröken Ellen fick skaka på huvet bäst hon ville, men vi höll på till framåt tio den kvällen. Och sen vandrade vi ner till Odensjön mitt i natten. Den hade samma ljus som sjön på tavlan här – ja något mörkare var det väl för månen var uppe, men det kändes precis så där. Vi klädde av oss kastade oss i sjön alla tre. Det kändes ovanligt kyligt. Gregor och Tage klev upp nästan omedelbart, men jag gav mig till att simma ut i sjön. Då kände jag plötsligt några sugande virvlar i vattnet. Hela sjön började sakta virvla runt som en malström. Gregor ropade på mej och jag började försöka simma mot den där bryggstumpen. Det var oerhört svårt. Vattenvirveln ville dra ner mej i djupet. Men jag närmade mej bryggan. Tage hade fått tag på en lång träbänk som stod där och kastade ut den i vattnet. Han hade bundit fast den i det rep som den där bondgubben brukade binda sin mjärde i. Den stod för övrigt uppdragen på stranden. Jag lyckade få tag i bänken och Tage och Gregor drog iland mej. Jag var fullständigt utpumpad! Det hade

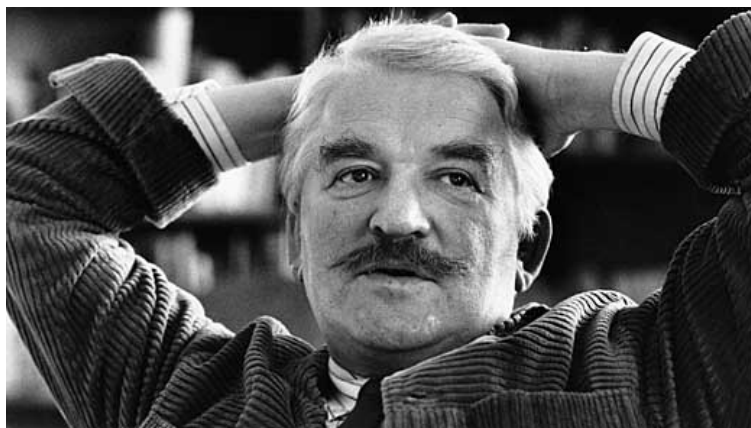

Hasse, Tage och en Remington. Fotot dock ej från Röstånga.

hastigt mörknat och månen hade gått i moln, men vi kunde ändå se hur vattnet skummade kring den lilla sjöns stränder och sjönk neråt. Ja, jag skulle tro att vattenståndet sjönk ner nästan en meter! Men så började rörelsen stillna och vattnet steg sakta till samma nivå som förut. Det var helt obegripligt.

Nästa morgon vågade vi inte bada. Men några dagar senare tog vi alla fall ett avskedsdopp precis som vanligt, innan vi åkte upp till Stockholm med det första manusutkastet till Svenska Bilder.

I början av september ringde Gregor Andersson från Lund och berättade att han i International Geological Magazine hade läst om att sprängningar för en kanal från Silvaplanas i Oberengadin i Schweiz hade orsakat ras från Piz della Margna i Berninamassivet, så att sjön Wottensee hade översvämmat på ett underligt sätt. Och det skulle ha skett just den 8 augusti. Konstigt va? Sedermera tänkte jag på det där namnet, Wottensee; Wotten skulle ju kunna vara en förvrängning av Wothan, som ju är det tyska namnet på Oden.

Året därpå var jag återigen i Röstånga för att reka för ett annat projekt, jag skulle titta på den fantastiska eneskogen där. Då gick jag ner till Odensjön. Där stod gubben och drog upp sin mjärde. Den var full av fisk. Jag fick en baddare till Forell – såna fiskar hade inte setts där förr – som jag tog hem. När jag sprättade upp den låg en peng i magen på den. Det var en schweizerfranc från 1945.

Hans Alfredson

(Historien är berättad i ett TV-program och publiceras med benäget tillstånd av författaren)